

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

12 Σεπτεμβρίου 2025

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4879

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 149042 ΕΞ 2025

Έγκριση Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης: στόχοι, άξονες προτεραιότητας και σύστημα διοίκησης και διαχείρισης.

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις

α. Των άρθρων 118 έως 141 του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167 και διόρθ. σφάλμ. Α' 171 και Α' 189) και ιδίως του άρθρου 130,

β. της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133),

γ. του ν. 4872/2021 «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση, ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων απολιγνιτοποίησης και άλλες επείγουσες διατάξεις» (Α' 247),

δ. του άρθρου 23 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143),

ε. του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019,

στ. του ν. 5140/2024 «Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συμπληρωματικές διατάξεις» (Α' 154),

ζ. του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147),

η. του ν. 3889/2010 «Χρηματοδότηση περιβαλλοντικών παρεμβάσεων, Πράσινο Ταμείο, Κύρωση Δασικών Χαρτών και άλλες διατάξεις» (Α' 182),

θ. του ν. 4936/2022 «Εθνικός Κλιματικός Νόμος - Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος» (Α' 105) και ιδίως του εδαφίου γ της

παρ. 2 δ' του άρθρου 23, για τον σχεδιασμό, καθώς και το πλαίσιο διαχείρισης των οικονομικών πόρων,

ι. του π.δ. 5/2022 «Οργανισμός Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων» (Α' 15) και ιδίως των άρθρων 70 έως 73,

ια. του π.δ. 77/2023 «Σύσταση, Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά Αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130),

ιβ. του π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131),

ιγ. του π.δ. 82/2023 «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις» (Α' 139),

ιδ. του π.δ. 50/2024 «Σύσταση Γενικών Γραμματειών, κατάργηση Γενικής Γραμματείας και Ειδικών Γραμματειών» (Α' 138) και ιδίως της παρ. 1 του άρθρου 1,

ιε. του π.δ. 26/2019 «Οργανισμός Λειτουργίας Πράσινου Ταμείου» (Α' 42).

2. Την υπ' αρ. 134453/2015 (Β' 2857) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών για Ρυθμίσεις για τις πληρωμές των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - ΠΔΕ (Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 46274/26.09.2014, Β' 2573 κοινής υπουργικής απόφασης).

3. Την παρ. 33β του άρθρου 28 του ν. 4280/2014, όπου ορίζεται για το Πράσινο Ταμείο ότι «Τυχόν αδιάθετα υπόλοιπα του επιτρεπόμενου ποσοστού διάθεσης μεταφέρονται στην επόμενη χρήση και διατίθενται για τους ίδιους σκοπούς» (Α' 159).

4. Την υπό στοιχεία Υ12/07.07.2023 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση» (Β' 4403).

5. Την υπ' αρ. 38/31.8.2020 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου «Έγκριση και προσδιορισμός των πόρων υλοποίησης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) για την προγραμματική περίοδο 2021-2025» (Α' 174), όπως έχει αναθεωρηθεί με τις υπ' αρ.: α. 141748/27.12.2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «1η Αναθεώρηση Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυ-

ξης (ΕΠΑ) 2021-2025» (Β' 6358), β. 123675/21.12.2023 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «2η Αναθεώρηση Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025» (Β' 7342), γ. 11085/25.9.2024 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «3η Αναθεώρηση Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025» (Β' 5439) και δ. 147087/25.8.2025 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «4η Αναθεώρηση Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025» (Β' 4629).

6. Την υπ' αρ. 62564/04.06.2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου - Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025» (Β' 2442).

7. Την υπ' αρ. 653/2024 απόφαση Αναδιάρθρωσης της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (Β' 462) και αντικατάστασης των υπουργικών αποφάσεων υπ' αρ. 45903/04.05.2022 (Β' 2303) και υπ' αρ. 25544/21.03.2023 (Β' 1957) και την υπ' αρ. 162235 (Β' 6143/2024) απόφαση Αναδιάρθρωσης της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και αντικατάστασης των υπουργικών αποφάσεων υπ' αρ. 45903/04.05.2022 (Β' 2303) και υπ' αρ. 25544/21.03.2023 (Β' 1957).

8. Την υπό στοιχεία 9296 ΕΞ/20.01.2025 (Υ.Ο.Δ.Δ. 16) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για την ανανέωση της θητείας του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.

9. Την από 4.3.2021 Επιχειρησιακή Συμφωνία μεταξύ Πράσινου Ταμείου και ΕΦΕΠΑΕ δυνάμει της υπ' αρ. 6739/2020 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

10. Την υπ' αρ. 1502/26.02.2025 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Μεταφορά πόρων από την κατανομή εσόδων από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από το Πράσινο Ταμείο στην Ειδική Υπηρεσία ΔΑΜ του άρθρου 3 του ν. 4872/2021 για τη χρηματοδότηση έργων και δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος στις Π.Ε. Κοζάνης, Φλώρινας και στον Δήμο Μεγαλόπολης της Π.Ε. Αρκαδίας στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος με τίτλο "Πρόγραμμα Αντισταθμιστικού Πόρου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης", ρύθμιση της διαδικασίας της μεταφοράς των πόρων, του χρονοδιαγράμματος και των λοιπών τεχνικών λεπτομερειών» (Β' 919).

11. Την υπ' αρ. 68357/16.04.2025 κοινή απόφαση του Υπουργού, του Αναπληρωτή Υπουργού και του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Ρύθμιση θεμάτων που σχετίζονται με τη μεταφορά των ετήσιων εσόδων από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, από το ΔΑΠΕΕΠ στην Ειδική Υπηρεσία ΔΑΜ του άρθρου 3 του ν. 4872/2021, ως συνεισφορά για έργα ΑΠΔΕ, στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος με τίτλο «Πρόγραμμα

Αντισταθμιστικού Πόρου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης» (Β' 2015).

12. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/49070/1004 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Τρόπος κατανομής εσόδων από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για το έτος 2025» (Β' 2422).

13. Την πρόταση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης υπό στοιχεία 147428 ΕΞ/26.8.2025 για την έγκριση Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.

14. Την υπό στοιχεία 147918 ΕΞ/27.8.2025 εισήγηση της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού ΠΔΕ προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για την έγκριση του Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.

15. Την υπό στοιχεία 148291 ΕΞ/27.8.2025 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (περ. ε της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014), σύμφωνα με την οποία «...από την εφαρμογή της ανωτέρω απόφασης προκαλείται επιβάρυνση ύψους 186.687.862,56€ στον προϋπολογισμό του Εθνικού Σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών».

16. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ - ΜΙΤΟΣ, αποφασίζουμε:

Την έγκριση και υλοποίηση Ειδικού Προγράμματος της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (εφεξής Πρόγραμμα) ως μέρος του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), με βάση τους στόχους, τις προτεραιότητες και το σύστημα διοίκησης και διαχείρισης, όπως καθορίζονται στα ακόλουθα άρθρα:

Άρθρο 1

Σκοπός του Προγράμματος, αναπτυξιακές προτεραιότητες, περιοχές παρέμβασης, διάρκεια, δυνητικοί δικαιούχοι και προϋπολογισμός

1. Στόχος του Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των απαιτούμενων δράσεων, παρεμβάσεων και έργων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ενίσχυση και η σταδιακή διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών και η δημιουργία θέσεων εργασίας στις Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης, Φλώρινας και στον Δήμο Μεγαλόπολης της Π.Ε. Αρκαδίας, δεδομένου του εθνικού στόχου της πλήρους απολιγνιτοποίησης και της επίδρασης που θα έχει η επίτευξή του στην οικονομική δραστηριότητα των προαναφερθεισών περιοχών, οι οποίες έχουν σημαντικό βαθμό εξάρτησης από τις μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, καθώς και στις λοιπές περιοχές μετάβασης, όπως αυτές αναφέρονται στα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης που συνοδεύουν το Πρόγραμμα ΕΣΠΑ - ΔΑΜ 2021-2027.

2. Οι Αναπτυξιακοί Στόχοι και οι Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) του Προγράμματος είναι:

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	
1	ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1.3.	Πρώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις
		1.4	Συστάδες ανάπτυξης
		1.6.	Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ.)
		1.10.	Έξυπνες πόλεις
2	ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2.1.	Ενεργειακή απόδοση
		2.2	Στήριξη ΑΠΕ – συμπαραγωγή
		2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων
		2.4.	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων
		2.6.	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων
		2.7.	Πράσινη επιχειρηματικότητα (επαναχρησιμοποίηση, διαχείριση γεωργικών αποβλήτων με χρήση ΑΠΕ κ.λπ.)
		2.8.	Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής & αποδοτικής χρήσης πόρων
3	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2.9.	Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κ.λπ.)
		2.11.	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κ.λπ.)
		3.1.	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός
		3.4	Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ
		3.6	Κάτοικοι των μικρών νησιών και απομακρυσμένων περιοχών που ωφελούνται από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης
		3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων
		3.13	Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού
4	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	3.14	Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών -στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών
		3.15	Ασφάλεια, προστασία και δικαιοσύνη
5	ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	4.5	Οδικές υποδομές
5	ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	5.2	Πρώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κ.λπ.)
		5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
		5.5	Μουσεία και Πολιτιστικά Κέντρα
6	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	6.1	Διοικητική Υποστήριξη
		6.2	Τεχνική Βοήθεια

3. Ενδεικτικοί δείκτες εκρών που μετρούν και αποτυπώνουν την πρόοδο των Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος και οι οποίοι συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ είναι:

ΑΠ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
1.3	- 11304 Υποστηριζόμενα σχέδια για δημιουργία νέων επιχειρήσεων - SO027 Δομές στήριξης επιχειρήσεων για παραγωγή καινοτομίας - SO030, T3002 Συνεργασίες φορέων-επιχειρήσεων-ερευνητικών ιδρυμάτων
1.4	- SO012 Επιχειρηματικά πάρκα που ενισχύονται - 06705 Χώροι που διαμορφώνονται για την εγκατάσταση Δομών Στήριξης Επιχειρηματικότητας
1.6	- T4627 Αριθμός έργων δημιουργίας ή αναβάθμισης συστημάτων ΤΠΕ για την υποστήριξη οριζόντιων λειτουργιών των δημόσιων φορέων
1.10	- SO023 Ευφυή συστήματα μεταφορών
2.1	- O0308 Πλήθος δημόσιων κτιρίων που υποστηρίζονται για την ενεργειακή αναβάθμισή τους - 01302 Εξοικονόμηση ενέργειας σε κοινόχρηστους χώρους - T1811 Αριθμός Δημοσίων κτιρίων που ενισχύονται για εξοικονόμηση ενέργειας - CO31 Ενεργειακή απόδοση: Αριθμός νοικοκυριών που κατατάσσονται σε καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης
2.2	- CO30 Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: Πρόσθετη δυναμικότητα παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας - CO31 Ενεργειακή απόδοση: Αριθμός νοικοκυριών που κατατάσσονται σε καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης - 02301 Σχέδια δράσης για βιώσιμη ενέργεια - T1811 Αριθμός Δημοσίων κτιρίων που ενισχύονται για εξοικονόμηση ενέργειας - 2301 Σχέδια δράσης για βιώσιμη ενέργεια
2.3	- CO17 Στερεά απόβλητα: Πρόσθετη δυναμικότητα ανακύκλωσης αποβλήτων - T2104 Κατασκευή – βελτίωση – αναβάθμιση δικτύου ύδρευσης - T2105 Μήκος αποχετευτικού δικτύου
2.4	- 08710 Αριθμός Σχεδίων Δράσης που εκπονούνται / εφαρμόζονται - 8711 Έκταση προστατευόμενης περιοχής από έργα αντιπλημμυρικής προστασίας - 8714 Αριθμός Δράσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί, κ.λπ.) - CO1.7 Αριθ. έργων ενεργειακής απόδοσης, μετριασμού της αλλαγής του κλίματος - CO1.6 Αριθμός έργων για την προστασία και αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων - CO20 Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα
2.6	- 2104 Δράσεις προστασίας, παρακολούθησης και διαχείρισης υδατικών σωμάτων - T2217 Αριθμός δράσεων βελτίωσης ποιότητας και επάρκειας των νερών - T2104 Κατασκευή – βελτίωση – αναβάθμιση δικτύου ύδρευσης
2.7	- T1027 Αριθμός υποστηριζόμενων υφιστάμενων και νέων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας)
2.8	- ERA004 Αριθμός έργων για την αποδοτικότερη χρήση των φυσικών πόρων στις αθλητικές υποδομές - ERA007 Δράσεις προστασίας περιβάλλοντος μικρής κλίμακας
2.9	- ERA006 Κατασκευή – βελτίωση – αναβάθμιση δικτύου άρδευσης
2.11	- CO38 Αστική ανάπτυξη: Δημιουργία ή ανάπτυξη υπαίθριων χώρων σε αστικές περιοχές - CO39 Αστική ανάπτυξη: Ανέγερση ή ανακαίνιση δημόσιων ή εμπορικών κτιρίων σε αστικές περιοχές - 03406 Πλήθος Οχημάτων - T4454 Αστική ανάπτυξη: Δημιουργία ή ανάπτυξη υπαίθριων χώρων - 08303 Έκταση φυτεμένου πράσινου - 9002 Μήκος ποδηλατοδρόμων / μονοπατιών που κατασκευάζονται
3.1	- T1626 Μονάδες υγείας που βελτιώνονται - 11204 Αριθμός ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες ψυχικής υγείας - 5501 Δυναμικότητα των υποδομών κοινωνικής φροντίδας που ενισχύονται
3.4	- 5506 Αριθμός έργων για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών Πρόνοιας

ΑΠ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
3.6	- Τ2718 Κάτοικοι των μικρών νησιών και απομακρυσμένων περιοχών που ωφελούνται από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης
3.7	- 10201 Αριθμός ωφελούμενων που καταρτίζονται
3.13	- ΕΡΑ003 Αριθμός νέων αθλητικών εγκαταστάσεων - ΕΡΑ005 Αριθμός έργων βελτίωσης – συντήρησης αθλητικών υποδομών και εγκαταστάσεων
3.14	- Τ1028 Αριθμός σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης
3.15	- 90105 Αριθμός υλικοτεχνικού εξοπλισμού που αποκτήθηκε - CO39 Αστική ανάπτυξη: Ανέγερση ή ανακαίνιση δημόσιων ή εμπορικών κτιρίων σε αστικές περιοχές
4.5	- CO13 Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέων οδών - CO14 Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων οδών
5.2	- CO09 Αειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών - 12307 Συμμετοχή σε Διεθνείς Τουριστικές Εκθέσεις - Τ2718 Κάτοικοι των μικρών νησιών και απομακρυσμένων περιοχών που ωφελούνται από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης
5.4	- 9405 Δράσεις αξιοποίησης και ανάδειξης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
5.5	- 09401 Κτίρια που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται - ΕΡΑ009 Νέα Μουσεία και Πολιτιστικά κέντρα που κατασκευάζονται / ιδρύονται
6.1	- 12103 Υποστηρικτικά εργαλεία για την οργάνωση/διαχείριση που δημιουργούνται ή αναβαθμίζονται - 12105 Δικαιούχοι, φορείς που υποστηρίζονται - 11604 Αριθμός Δομών εκπαίδευσης που επωφελούνται/ενισχύονται - 12109 Αριθμός πληροφοριακών συστημάτων
6.2	- 12305 Αριθμός εκδηλώσεων (ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης) - 12201 Μελέτες, εμπειρογνωμοσύνες, έρευνες, αξιολογήσεις - 12104 Υπηρεσίες Συμβούλων Τεχνικής Υποστήριξης - 11604 Αριθμός Δομών εκπαίδευσης που επωφελούνται/ενισχύονται - 12102 Μετακινήσεις εκτός έδρας - 12106 Λειτουργικές δαπάνες στο πλαίσιο ενεργειών τεχνικής βοήθειας του προγράμματος (Γ3 Γενικά Έξοδα Λειτουργίας) - 12109 Αριθμός πληροφοριακών συστημάτων - 90101 Τεχνολογικός Εξοπλισμός (HARDWARE) - 90102 Λογισμικό (SOFTWARE) - 90103 Έπιπλα και λοιπός πάγιος εξοπλισμός

4. Οι περιοχές παρέμβασης του Προγράμματος είναι οι Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης, Φλώρινας και ο Δήμος Μεγαλόπολης της Π.Ε. Αρκαδίας, καθώς και οι λοιπές περιοχές μετάβασης, όπως αυτές αναφέρονται στα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης που συνοδεύουν το Πρόγραμμα ΕΣΠΑ - ΔΑΜ 2021-2027.

5. Η συνολική διάρκεια του Προγράμματος ακολουθεί τη διάρκεια της εκάστοτε Προγραμματικής Περιόδου ΕΠΑ.

6. Στους Δυνητικούς Δικαιούχους του Ειδικού Προγράμματος ΔΑΜ περιλαμβάνονται ενδεικτικά:

α. ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού

β. Διαδημοτικές Εταιρείες ΟΤΑ/Δημοτικές Επιχειρήσεις ΟΤΑ/Αναπτυξιακές Εταιρείες ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και Συμπράξεις αυτών

γ. Πανεπιστημιακά Ιδρύματα που χωροθετούνται στις περιοχές παρέμβασης

δ. Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα που χωροθετούνται στις περιοχές παρέμβασης

ε. Επιστημονικά Επιμελητήρια με παραρτήματα στις περιοχές παρέμβασης

στ. Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια στις περιοχές παρέμβασης

ζ. Ενεργειακές Κοινότητες στις περιοχές παρέμβασης

η. Μετάβαση ΑΕ

θ. ΔΥΠΑ

ι. Σύλλογοι νέων, Οργανώσεις νέων, Οργανώσεις φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, Σωματεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα

ια. ΕΦΕΠΑΕ

ιβ. ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ

ιγ. ΔΕΔΔΗΕ

ιδ. ΑΕΜΥ Α.Ε

ιε. Ιερές Μητροπόλεις

ιστ. Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης της ΕΥΔΑΜ.

7. Ο Προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται στο ποσό των 186,687,862.56 ευρώ και κατανέμεται ενδεικτικά ανά Άξονα Προτεραιότητας ως εξής:

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ (ΑΠ) ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (σε ευρώ)
1.3	Πρωώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	700.000,00
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	23.830.000,00
1.6	Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ.)	2.000.000,00
1.10	Έξυπνες πόλεις	100.000,00
2.1	Ενεργειακή απόδοση	40.500.000,00
2.2	Στήριξη ΑΠΕ – συμπαραγωγή	8.200.000,00
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	4.600.000,00
2.4	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	14.000.000,00
2.6	Παροχή πόσιμου νερού και διαχείριση υδάτων	2.500.000,00
2.7	Πράσινη επιχειρηματικότητα (επαναχρησιμοποίηση, διαχείριση γεωργικών αποβλήτων με χρήση ΑΠΕ κ.λπ.)	2.000.000,00
2.8	Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης πόρων	170.000,00
2.9	Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κ.λπ.)	4.700.000,00
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κ.λπ.)	14.500.000,00
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	14.138.983,93
3.4	Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ	2.200.000,00
3.6	Κάτοικοι των μικρών νησιών και απομακρυσμένων περιοχών που ωφελούνται από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης	50.000,00
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	50.000,00
3.13	Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	5.000.000,00
3.14	Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών - στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών	200.000,00
3.15	Ασφάλεια, προστασία και δικαιοσύνη	40.000.000,00
4.5	Οδικές υποδομές	2.000.000,00
5.2	Πρωώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κ.λπ.)	372.000,00
5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	50.000,00
5.5	Μουσεία και Πολιτιστικά Κέντρα	2.460.000,00
6.1	Διοικητική Υποστήριξη	500.000,00
6.2	Τεχνική Βοήθεια	1.866.878,63
ΣΥΝΟΛΟ		186.687.862,56

8. Το Ειδικό Πρόγραμμα ΔΑΜ χρηματοδοτείται κατά 136.687.862,56 ευρώ δυνάμει των ως άνω 10 και 11 σχετικών αποφάσεων του προοιμίου και κατά 50.000.000,00 ευρώ από λοιπούς εθνικούς πόρους.

Άρθρο 2

Υπηρεσία Διαχείρισης

Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος ορίζεται η Υποδιεύθυνση Επιχειρησιακού Σχεδιασμού ΔΑΜ και Χρηματοδοτήσεων της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥ ΔΑΜ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 3

Αρμοδιότητες Υπηρεσίας Διαχείρισης

1. Η έκδοση πρόσκλησης/εων, αποφάσεων ένταξης/απένταξης έργων, τροποποίησης αποφάσεων ένταξης και αποφάσεων ολοκλήρωσης.

2. Η παροχή πληροφόρησης και διευκρινίσεων επί του συστήματος διαχείρισης του Προγράμματος προς τους εμπλεκόμενους φορείς υλοποίησης των δράσεων του, καθώς και την παροχή υποστήριξης προς τους δικαιούχους για την εφαρμογή της παρούσας ή του ΣΔΕ ΕΠΑ, στις περιπτώσεις/διαδικασίες που αυτό εφαρμόζεται.

3. Ο έλεγχος της πληρότητας των αιτημάτων για ένταξη των δράσεων στο πρόγραμμα που κατατίθενται από τους δικαιούχους, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην πρόσκληση.

4. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων/δράσεων από τους δικαιούχους, σύμφωνα με το ΣΔΕ ΕΠΑ και το εγχειρίδιο διαδικασιών του ΣΔΕ, με την επιφύλαξη των ειδικότερων ρυθμίσεων της παρούσας. Την ενημέρωση και τον συντονισμό των ενεργειών των δικαιούχων (καθώς και των εμπλεκόμενων αρχών) στην υλοποίηση των έργων ευθύνης στο πλαίσιο του Προγράμματος.

Άρθρο 4

Διαδικασία υποβολής και ένταξης έργων στο Πρόγραμμα

1. Για την ένταξη έργων στο Πρόγραμμα εκδίδεται Πρόσκληση από τον αρμόδιο Υπουργό ΕΠΑ και από τον αρμόδιο για θέματα ΔΑΜ Υπουργό.

2. Η Πρόσκληση περιλαμβάνει κατ'ελάχιστον όλα τα απαραίτητα στοιχεία ενημέρωσης των δικαιούχων που έχουν την αρμοδιότητα υλοποίησης των έργων προς χρηματοδότηση σχετικά με τους όρους χρηματοδότησής τους από το Πρόγραμμα, τις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών και τα κριτήρια αξιολόγησης.

3. Η πρόταση των Φορέων Υλοποίησης (Δικαιούχων) υποβάλλεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος ΕΠΑ (εφεξής "ΟΠΣ ΕΠΑ") με συνημμένα όλα τα απαραίτητα έγγραφα, όπως αυτά έχουν προσδιοριστεί στην Πρόσκληση, εντός της προθεσμίας που προσδιορίζεται από την ΥΔ στην Πρόσκληση.

4. Για ένταξη στο Πρόγραμμα προκρίνονται ιδίως έργα με ώριμο χαρακτήρα, έργα ωρίμανσης/προετοιμασίας για υλοποίηση από το Ειδικό Πρόγραμμα ΔΑΜ, από το Πρόγραμμα ΔΑΜ 21-27 ή από τον Πυλώνα ΙΙΙ του Μη-

χανισμού Δίκαιης Μετάβασης (Δανειακή Διευκόλυνση του Δημόσιου Τομέα) και έργα με συνέργεια/συμπληρωματικότητα με έργα που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα ΔΑΜ 21-27 ή από τον Πυλώνα ΙΙΙ του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης ή από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

5. Η αξιολόγηση της επάρκειας και πληρότητας των προτάσεων γίνεται από την Υπηρεσία Διαχείρισης στην βάση των απαιτήσεων της πρόσκλησης.

6. Οι αποφάσεις ένταξης των έργων, οι τροποποιήσεις αυτών καθώς και οι αποφάσεις απένταξης έργων και ολοκλήρωσης στο Πρόγραμμα εκδίδονται από τον αρμόδιο Υπουργό ΕΠΑ και από τον αρμόδιο για θέματα ΔΑΜ Υπουργό, κατόπιν εισήγησης της Υπηρεσίας Διαχείρισης στον Διοικητή της ΕΥΔΑΜ.

Άρθρο 5

Εγγραφή των έργων του Προγράμματος στο ΑΠΔΕ

1. Η απόφαση ένταξης αποτελεί αυτοδίκαιη πρόταση εγγραφής του έργου σε Συλλογική Απόφαση (Σ.Α.) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

2. Τα νέα έργα που εντάσσονται με αυτοδίκαιη πρόταση στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), εγγράφονται με πίστωση για το έτος της ένταξης, έως 10% του προϋπολογισμού τους. Η χρηματοδότηση για τα επόμενα έτη γίνεται με ετήσια εγγραφή πιστώσεων στο ΠΔΕ, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 6

Χρηματοδότηση έργων

1. Η διαδικασία χρηματοδότησης και πληρωμής των έργων ορίζεται από τον ν. 5140/2024 «Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συμπληρωματικές διατάξεις».

2. Για τα έργα που έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις οι Δικαιούχοι υποβάλλουν αίτημα χρηματοδότησης των έργων (κατανομή) με συνημμένα τα απαραίτητα δικαιολογητικά στη ΓΔΟΥ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κοινοποιούμενο στην Υπηρεσία Διαχείρισης.

Άρθρο 7

Παρακολούθηση προόδου υλοποίησης έργων

1. Η παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των έργων από την Υπηρεσία Διαχείρισης έχει σκοπό να πιστοποιηθεί η τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών, να επιβεβαιωθεί η πρόοδος της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου των έργων και να διαπιστωθούν έγκαιρα τυχόν προβλήματα, ώστε να αναληφθούν τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.

2. Όλα τα έργα του Προγράμματος παρακολουθούνται μέσω του ΠΣ ΕΠΑ με τα δελτία που προβλέπονται στο ΣΔΕ ΕΠΑ και το Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΣΔΕ.

3. Για τα έργα που εντάσσονται στο Πρόγραμμα ισχύουν οι προβλέψεις του ν. 4635/2019 και του ΣΔΕ ΕΠΑ περί ανάληψης νομικών δεσμεύσεων το αργότερο μέσα σε δεκαοκτώ (18) μήνες και περί υποβολής αιτήματος παράτασης προκειμένου να μην απενταχθούν.

Άρθρο 8**Έλεγχοι, επιτόπιες επιθεωρήσεις**

Πέραν των θεσμοθετημένων ελέγχων των δαπανών του Δημοσίου, οι Δικαιούχοι εμπίπτουν στο πλαίσιο των ελέγχων της υποπαρ. 2 της παρ. Β του άρθρου 129 του ν. 4635/2019.

Άρθρο 9**Δημοσιότητα**

Οι Δικαιούχοι, των οποίων τα έργα θα χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα, οφείλουν πέραν των άλλων υποχρεώσεών τους, να λαμβάνουν μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας σύμφωνα με τις οδηγίες της Υπηρεσίας Διαχείρισης.

Άρθρο 10**Μεταφερόμενα έργα από το Πράσινο Ταμείο**

1. Για τη μεταφορά των έργων του Παραρτήματος Ι «Ενεργοποιημένα Έργα» και του Παραρτήματος ΙΙΙ «Ολοκληρωμένα έργα» (ειδικώς για το Παράρτημα ΙΙΙ όπου απαιτείται) της υπ' αρ. 1502/26.2.2025 (Β' 919) κοινής υπουργικής απόφασης εκδίδεται απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ΕΠΑ και του αρμόδιου για θέματα ΔΑΜ Υπουργού για την ένταξη στο Πρόγραμμα. Ως προς την κατανομή του κόστους της πράξης, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 2 του ΣΔΕ ΕΠΑ, ήτοι το συνολικό κόστος έργου είναι το άθροισμα α) της συνολικής δημόσιας δαπάνης ΠΔΕ, β) της Ιδιωτικής Συμμετοχής και Δαπανών εκτός ΠΔΕ, όπου εν προκειμένω αφορά ιδίως σε τυχόν δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί από το Πράσινο Ταμείο πριν τη ένταξη στο Πρόγραμμα και γ) του μη ενισχυόμενου προϋπολογισμού.

2. Για τα έργα του Παραρτήματος Ι και ΙΙΙ της υπ' αρ. 1502/26.2.2025 (Β' 919) κοινής υπουργικής απόφασης

αιτήσεις θεραπείας επί των αποφάσεων Διοικητικού Συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου υποβάλλονται στην Υπηρεσία Διαχείρισης, έως και έξι (6) μήνες από την ένταξή τους στο Πρόγραμμα.

3. Για τα έργα του Παραρτήματος Ι «Ενεργοποιημένα Έργα» της υπ' αρ. 1502/26.2.2025 (Β' 919) κοινής υπουργικής απόφασης με εγκύκλιο της Υπηρεσίας Διαχείρισης θα ενημερωθούν οι Δικαιούχοι για την αναθεώρηση/τροποποίηση των υφιστάμενων οδηγιών του Πράσινου Ταμείου για την προσαρμογή τους στις νέες διαδικασίες διαχείρισης.

4. Για το έργο «Πρόγραμμα Στήριξης και Ενίσχυσης ΜΜΕ» με α/α 14 του Παραρτήματος Ι «Ενεργοποιημένα Έργα» της υπ' αρ. 1502/26.2.2025 (Β' 919) κοινής υπουργικής απόφασης, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 2 αυτής, ο ΕΦΕΠΑΕ εισηγείται και η Υπηρεσία Διαχείρισης εκδίδει τις αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού ΕΠΑ και του αρμόδιου για θέματα ΔΑΜ Υπουργού για την ολοκλήρωση των έργων.

Άρθρο 11**Τελικές Διατάξεις**

1. Για τα επιμέρους ζητήματα του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου που δεν ρυθμίζονται με την παρούσα εφαρμόζονται οι διατάξεις της υπ' αρ. 62564/04.06.2021 (Β' 2442) υπουργικής απόφασης, ως ισχύουν και η κείμενη νομοθεσία.

2. Η απόφαση αυτή ισχύει από τη δημοσίευσή της.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 28 Αυγούστου 2025

Ο Αναπληρωτής Υπουργός

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ